

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาของปัญหาและปัญหา

“การศึกษาเป็นเครื่องมืออันสำคัญในการพัฒนาความรู้ ความคิด ความประพฤติ ทัศนคติ ค่านิยม และคุณธรรมของบุคคล เพื่อให้เป็นพลเมืองดีมีคุณภาพและประสิทธิภาพ การพัฒนาประเทศก็ย่อมทำได้สะดวกราบรื่น ได้ผลที่แน่นอนและรวดเร็ว” (ภูมิพล อุดุลยเดช, 2520, ออนไลน์) ซึ่งการพัฒนาประเทศจะยั่งยืนได้จะต้องประกอบด้วยคนที่มีคุณภาพสมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ คุณธรรม จริยธรรม วัฒนธรรม ในการดำรงชีวิตและเอื้อต่อการพัฒนาประเทศ การปฏิรูปการศึกษาเป็นการพัฒนาคุณภาพคนเพื่อพัฒนาประเทศ ดังที่ ประเวศ วะสี (2541) กล่าวว่า การให้การศึกษาแก่บุคคลในชาติเป็นแนวทางของการพัฒนาชาติที่สำคัญ และยั่งยืนมากที่สุด ซึ่งแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ.2545-2549) ได้ให้ความสำคัญต่อการพัฒนาบุคลากรแบบองค์รวมที่มีคนเป็นศูนย์กลางการพัฒนาในทุก ๆ ด้านและแผนการศึกษาแห่งชาติฉบับที่ 9 ได้กำหนดวัตถุประสงค์ในการพัฒนาคนอย่างรอบด้าน และสมดุล เพื่อเป็นรากฐานหลักของการพัฒนาและสร้างสังคมไทยให้เป็นสังคมคุณธรรม ภูมิปัญญาและการเรียนรู้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545) ดังนั้น การศึกษาจึงเป็นกระบวนการพัฒนารัพยากรมนุษย์ที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง โดยพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 20 สิงหาคม 2542 ได้บัญญัติหมวด 4 แนวทางการจัดการศึกษา มาตรา 22 การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถ เรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด มาตรา 23 การจัดการศึกษา ทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ต้องเน้นความสำคัญทั้ง ความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้และบูรณาการตามความเหมาะสมของแต่ละระดับการศึกษา และโดยเฉพาะหมวด 9 ว่าด้วยเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาอันมีเป้าหมายเพื่อเป็นการส่งเสริมการใช้ เทคโนโลยีในการเรียนการสอนอย่างกว้างขวาง โดยบัญญัติไว้อย่างชัดเจนและเป็นแนวปฏิบัติที่เด่นชัด เช่น มาตรา 65 ให้มีการพัฒนาบุคลากรทั้งด้านผู้ผลิตและผู้ใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา เพื่อให้มีความรู้ความสามารถและทักษะในการผลิต รวมทั้งการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมมีคุณภาพ และเพื่อประสิทธิภาพ มาตรา 66 ผู้เรียนมีสิทธิได้รับการพัฒนาขีดความสามารถในการใช้ เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาในโอกาสแรกที่ทำได้เพื่อให้มีความรู้และทักษะที่เพียงพอที่จะใช้ เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต และมาตรา 67 รัฐต้องส่งเสริมให้มีการวิจัยและพัฒนาการผลิตและการพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา รวมทั้งการติดตามตรวจสอบ การประเมินผลการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา เพื่อให้เกิดการใช้ที่ คุ่มค่าและเหมาะสมกับกระบวนการเรียนรู้ของคนไทย (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546) ในการ

สร้างฐานความรู้โดยอาศัยกระบวนการเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นตัวขับเคลื่อน ซึ่งในปัจจุบันนับได้ว่ามีความสำคัญและมีความจำเป็นต่อวงการการศึกษาเพิ่มขึ้นเป็นลำดับ จากนโยบายการปฏิรูปการศึกษา ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ที่กล่าวมาข้างต้น ได้กำหนดยุทธศาสตร์เพื่อให้สถานศึกษาทุกแห่ง ส่งเสริม สนับสนุนเพื่อการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเป็นกลไกในการจัดการศึกษา เพื่อก้าวไปสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ ที่จะตอบสนองให้ผู้เรียนและประชาชนทั่วไปได้เข้าถึงและใช้ประโยชน์เพื่อการเรียนรู้ การพัฒนาคุณภาพชีวิตได้อย่างทั่วถึง มีความเสมอภาคและมีประสิทธิภาพที่เท่าเทียมกัน ที่สำคัญจะเป็นทางเลือกอีกทางหนึ่งที่จะนำไปสู่การสร้างสังคมการศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิต

การเรียนอิเล็กทรอนิกส์หรืออีเลิร์นนิ่งเป็นรูปแบบของการศึกษาร่วมสมัยที่สร้าง

ผลกระทบต่อ การปรับเปลี่ยนรูปแบบการเรียนการสอนที่เคยมีมา การเรียนอิเล็กทรอนิกส์เป็นการเรียนรู้ที่ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ซึ่งต้องมีทักษะและสามารถชี้นำการเรียนรู้ของตนเองได้ประกอบกับศักยภาพการโยงใยของเว็บและฐานข้อมูลที่ให้กลไกการปฏิสัมพันธ์ทางการเรียน ให้ความยืดหยุ่นต่อเวลาสถานที่ในการเรียนรู้ ส่งผลให้ไม่ยากที่จะควบคุม อีกทั้งการสื่อสารที่เป็นอิสระต่อการแสดงความคิดเห็นจำกัดทิศทางได้ยาก ผู้เรียนที่สามารถเรียนรู้วิธีที่จะเรียนด้วยตนเอง (learning how to learn) เท่านั้น จึงจะเป็นผู้ที่ได้รับประโยชน์สูงสุดในโลกของการศึกษาที่ไร้ขอบเขตเช่นนี้ ในโลกของการเรียนอิเล็กทรอนิกส์ผู้สอนจึงยังคงมีสถานภาพเป็นครูในความหมายที่เป็นผู้เกื้อหนุนส่งเสริมให้ผู้เรียนมีทักษะในการเรียนรู้ ด้วยการใช่วิธีที่เหมาะสมกับผู้เรียน มิติทางเลือกของเวลาและบริบทของสิ่งแวดล้อมที่เป็นอิเล็กทรอนิกส์ (ใจทิพย์ ณ สงขลา, 2550) ซึ่งการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบการเรียนอิเล็กทรอนิกส์ (e-Learning) จะประสบผลสำเร็จหรือไม่ขึ้นอยู่กับความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครู การพัฒนาครูอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง ส่งผลให้ครูเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและกระตือรือร้นพัฒนางานให้ดียิ่งขึ้น

จากความสำคัญและการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว ส่งผลโดยตรงต่อการเตรียมครูแห่งอนาคต จึงจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับโลกยุคปัจจุบันที่กระแสแห่งความเปลี่ยนแปลงทางด้านเทคโนโลยีและข้อมูลข่าวสารไหลบ่าข้ามแดนมาถึงกันอย่างรวดเร็ว ความเปลี่ยนแปลงดังกล่าวย่อมส่งผลต่อระบบการศึกษาอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีทำให้รูปแบบการเรียนรู้และวิธีแสวงหาความรู้ปรับเปลี่ยนไปจากระบบการเรียนแบบดั้งเดิม ที่มีครูเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้สู่ นักเรียนเพียงฝ่ายเดียว ไปสู่รูปแบบการเรียนรู้ด้วยตนเองที่นักเรียนสามารถแสวงหาความรู้ได้ด้วยตนเองเพิ่มมากขึ้น ท่ามกลางสภาวะเช่นนี้ จึงเป็นสิ่งที่ท้าทายยิ่งสำหรับครูในการเตรียมและจัดการองค์ความรู้ให้บังเกิดผลต่อการพัฒนาคุณภาพของนักเรียน ครูจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาสมรรถนะการผลิตสื่ออีเลิร์นนิ่งให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว (พิมพันธ์ เดชะคุปต์ และคณะ, 2551) ดังที่ อมรวิรัช นาคทรพรพ (2539 อ้างถึงใน อิศักดิ์ อัครบรร, 2544) ได้กล่าวว่า ครูในยุคโลกาภิวัตน์นั้น ต้องเป็นผู้ให้ความรู้ เป็นผู้ให้เครื่องมือในการแสวงหาความรู้และ

เป็นผู้จุดไฟแห่งการเรียนรู้ ฉะนั้นครูจะต้องเป็นผู้รอบรู้ในเนื้อหาวิชา ครูจะต้องแตกฉานในทักษะ และวิธีหาความรู้สมัยใหม่และต้องเป็นนักเทคโนโลยีสารสนเทศไปในตัวด้วย สอดคล้องกับ เป้าหมายของการผลิตครูยุคใหม่ของสำนักงานโครงการพิเศษเพื่อการปฏิรูปการฝึกหัดครู พัฒนา ครู และบุคลากรทางการศึกษา (สปค.) (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2541) ที่ ได้กำหนดคุณสมบัติของครูไว้ 8 ประการ หนึ่งในนั้นคือเป็นผู้มีนวัตกรรมสูง กล่าวคือ มีทักษะ ทางความคิด สามารถสร้างหรือพัฒนาวิธีการเรียนการสอนแบบใหม่ที่เหมาะสมทั้งกับผู้เรียนและ สภาพการณ์ต่าง ๆ เป็นนักจัดการระบบหรือเป็นนักบริหารการศึกษาแบบใหม่ที่ทำให้วิธีการจัด การศึกษาได้ปรับเปลี่ยนรูปแบบไปและมีประสิทธิภาพมากขึ้น หรือรู้จักคิด รู้จักทำและรู้จักวิจัย หาความรู้ใหม่ และที่สำคัญต้องเป็นผู้มีความพร้อมและความสามารถด้านคอมพิวเตอร์และ เทคโนโลยีสารสนเทศ เพราะครูเป็นปัจจัยสำคัญของความสำเร็จในการพัฒนาการศึกษาโดยรวม สังคมทั้งสังคมยังมีความคาดหวังในตัวครูสูงว่า ครูแห่งอนาคตหรือครูยุคใหม่จะต้องทำหน้าที่เป็น ท้าหน้า ในการเผชิญกับสภาพการณ์ทั้งหลายทั้งปวงในสังคม ทั้งที่ดำรงอยู่และที่กำลังจะเกิดขึ้น ตามมา (ประเวศ วะสี, 2541)

ในสังคมยุคสารสนเทศ เป็นสังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้ สมรรถนะทางเทคโนโลยี การศึกษาเป็นสิ่งสำคัญสำหรับผู้ที่จะออกไปประกอบวิชาชีพศึกษาศาสตร์ในระดับต่าง ๆ ที่จะต้อง มีทักษะทางสารสนเทศและทักษะทางเทคโนโลยีการศึกษาเพื่อที่จะนำมาใช้ประโยชน์ต่อการปฏิบัติ หน้าที่ทางวิชาชีพและถ่ายทอดสร้างสมสิ่งนี้ให้แก่นักเรียนที่จะเป็นทรัพยากรสำคัญของชาติต่อไป นักเรียนเหล่านี้จะต้องรู้เท่าทันเทคโนโลยีและรับเอาเทคโนโลยีเหล่านี้มาใช้ประโยชน์ได้อย่างเต็มที่ ดังนั้น สถาบันที่ผลิตบุคลากรทางวิชาชีพการศึกษา จะต้องมีการพัฒนาที่ชัดเจนสำหรับระบบ การบูรณาการเทคโนโลยีการศึกษาในกระบวนการผลิตบัณฑิตทางการศึกษาเพื่อให้ได้มาซึ่งบัณฑิต ที่มีความรู้ความสามารถในการบูรณาการเทคโนโลยีการศึกษาในการประกอบวิชาชีพได้อย่างมี ประสิทธิภาพ การเคลื่อนไหวการปฏิรูปการศึกษาจึงเกิดขึ้นทั่วโลกเพื่อเตรียมเยาวชนเข้าสู่สังคม ยุคใหม่ ทั้งในด้านเนื้อหา สื่อและกระบวนการจัดการเรียนรู้ (วสันต์ อดิศักดิ์ และคณะ, 2549)

การเตรียมครูสำหรับสังคมยุคใหม่ที่มีความรู้ความสามารถในการผลิตสื่อการเรียนการ สอน โดยเฉพาะสื่ออิเล็กทรอนิกส์เป็นปัจจัยที่สำคัญประการหนึ่งในการปฏิรูปการศึกษาและเพื่อ ตอบสนองต่อพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ที่มีการบัญญัติหมวด 9 ดังที่กล่าวมา

แต่ในปัจจุบัน ประเทศไทยกำลังเผชิญกับปัญหาวิกฤตทางด้านการศึกษา โดยเฉพาะด้าน คุณภาพการผลิตครู ดังที่ มนตรี จุฬาวัดนทล (2543) กล่าวว่า “หลักสูตรการฝึกหัดครูขาดการ พัฒนาให้มีความเชื่อมโยงกับบริบทของแต่ละภูมิภาค ขาดการเน้นการใช้การวิจัยในการพัฒนา การจัดการเรียนการสอน เนื้อหาทฤษฎีไม่สัมพันธ์กับภาคปฏิบัติ การเรียนการสอนเน้นภาคทฤษฎี โดยเฉพาะขาดการใช้นวัตกรรมในการจัดการเรียนการสอน” ประกอบกับการศึกษาการบูรณาการ นวัตกรรมเทคโนโลยีการฝึกหัดครูของ วสันต์ อดิศักดิ์ (2546) พบว่า สภาพการฝึกหัดครูใน สังคมไทยยังไม่ได้ให้ความสำคัญในการเตรียมครูสำหรับสังคมสารสนเทศ การสอนด้าน

เทคโนโลยีการศึกษาเป็นการสอนเกี่ยวกับเทคโนโลยีมากกว่าการบูรณาการในหลักสูตร
 ศึกษาศาสตร์โดยตรง ถ้าหากพิจารณาว่าระบบการศึกษาต้องมีประสิทธิภาพต่อสังคมที่ได้
 ปรับเปลี่ยนจากยุคอุตสาหกรรมไปสู่ยุคสังคมสารสนเทศ การเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาที่รวดเร็ว
 ย่อมเป็นสิ่งจำเป็นนั่นคือระบบการปฏิรูปการศึกษาที่มีประสิทธิภาพและสิ่งที่สำคัญในการปฏิรูป
 การศึกษาคือการปฏิรูปการผลิตครูที่นักศึกษาครูยุคใหม่จะต้องพร้อมเข้าสู่การวิชาชีพครูด้วย
 สมรรถภาพและความมั่นใจด้านการบูรณาการเทคโนโลยี โดยเฉพาะเทคโนโลยีสารสนเทศในการ
 ปฏิบัติงานทางวิชาชีพ

ดังนั้น สถาบันผลิตบัณฑิตทางการศึกษาจึงมีความจำเป็นในการปรับเปลี่ยนโครงสร้างการ
 ผลิตครูเพื่อตอบสนองต่อการปฏิรูปการศึกษาของชาติและต่อความเปลี่ยนแปลงของสังคมยุคใหม่
 ที่จะต้องมีการนำนวัตกรรมเทคโนโลยีมาบูรณาการในการผลิตบัณฑิตทางการศึกษา ซึ่งเป็นส่วน
 หนึ่งของการประกันคุณภาพการศึกษา โดยเฉพาะด้านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต อันเป็นปัจจัยพื้นฐาน
 ของการพัฒนา จนมีการตั้งเป็นพระราชบัญญัติการศึกษา หมวด 9 ว่าด้วยเทคโนโลยีเพื่อ
 การศึกษา ดังที่ได้กล่าวมาแล้วในตอนต้น เนื่องจากเครือข่ายอินเทอร์เน็ตเป็นช่องทางการสื่อสารที่
 สามารถติดต่อสื่อสารระยะทางไกล ๆ ได้ สามารถถ่ายทอดข้อมูล ตัวอักษร ภาพกราฟิก เสียงหรือ
 แม้แต่วีดิทัศน์ ทั้งแบบประสานเวลา (Synchronous) หรือไม่ประสานเวลา (Asynchronous) ได้
 และยังสามารถใช้ได้ตลอด 24 ชั่วโมงใน 1 วัน 7 วันต่อสัปดาห์ และ 52 สัปดาห์ต่อปี หรืออาจ
 กล่าวได้ว่า เครือข่ายอินเทอร์เน็ตทำงานตลอดเวลาและไม่มีปิดกั้นการเข้าถึงข้อมูลไม่ว่าจะอยู่
 จุดใดของโลกและมีการเชื่อมโยงแหล่งความรู้มากมายไว้ในเครือข่ายอินเทอร์เน็ต จึงเป็นขุม
 ความรู้อันมหาศาลที่สามารถนำมาใช้เป็นแหล่งความรู้ในชั้นเรียนและนอกชั้นเรียนได้

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ เป็นสถาบันผลิตครูและบุคลากรทางการ
 ศึกษาที่มุ่งสร้างนักวิชาชีพทางการศึกษาให้มียุคความรู้ทั้งทางวิชาชีพ วิชาเนื้อหา ทักษะทางสังคม
 วัฒนธรรมและทักษะทางเทคโนโลยีเพื่อออกไปปฏิบัติงานวิชาชีพในสังคมฐานความรู้และสังคม
 วัฒนธรรมที่หลากหลาย โดยมีหลักสูตรการผลิตครูและบุคลากรทางการศึกษา 2 หลักสูตร คือ
 หลักสูตร 4 ปี และหลักสูตร 5 ปี ดังนี้

1. หลักสูตร 4 ปี มี 2 สาขาวิชา คือ สาขาวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษาและ
 สาขาวิชาจิตวิทยา

2. หลักสูตร 5 ปี มี 13 สาขาวิชา คือ สาขาวิชาคณิตศาสตร์ สาขาวิชาเคมี สาขาวิชา
 ฟิสิกส์ สาขาวิชาชีววิทยา สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป สาขาวิชาภาษาไทย สาขาวิชาภาษาอังกฤษ
 สาขาวิชาดาราศาสตร์ สาขาวิชาพลศึกษา สาขาวิชาสุขศึกษา สาขาวิชาศิลปศึกษา สาขาวิชาการ
 ประถมศึกษาและสาขาวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศและการประเมินผลการศึกษา

หลักสูตรของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ มีองค์ประกอบสำคัญ 3
 หมวด คือ 1) หมวดวิชาการศึกษาทั่วไป (General education course) เป็นรายวิชาที่มุ่งพัฒนา
 ผู้เรียนให้มีความรอบรู้อย่างกว้างขวาง มีโลกทัศน์กว้างไกล สามารถนำความรู้ไปใช้ในการดำเนิน

ชีวิตและดำรงอยู่ในสังคมได้เป็นอย่างดีและลักษณะรายวิชาผสมผสานเนื้อหาที่ครอบคลุมกลุ่มวิชา สังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ ภาษา และกลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ ได้แก่ วิชาเทคโนโลยีสารสนเทศเบื้องต้น คอมพิวเตอร์เบื้องต้น 2) หมวดวิชาเฉพาะ ประกอบด้วย 2.1) วิชาเอก (Academic course) เป็นสาขาวิชาเฉพาะ 2.2) วิชาชีพการศึกษา (Professional course) เป็นรายวิชาที่เกี่ยวกับวิชาการศึกษา เทคโนโลยีการศึกษา จิตวิทยา การประเมินผลและวิจัยทางการศึกษาและวิธีสอน 2.3) การจัดประสบการณ์ทางการศึกษา (Experiences course) ในระดับปริญญาตรี ได้แก่ การฝึกงานหรือการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ และ 3) หมวดวิชาเสรี เป็น รายวิชาที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนเลือกเรียนตามความถนัด

จากโครงสร้างหลักสูตรของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ จะเห็นได้ว่ามี โครงสร้างรายวิชาที่เน้นทางเทคโนโลยีการศึกษา เทคโนโลยีสารสนเทศเบื้องต้นและคอมพิวเตอร์ เบื้องต้นเพียง 2 รายวิชา ซึ่งมีค่อนข้างน้อยและไม่เพียงพอต่อความต้องการในการเรียนการสอนที่ นักศึกษาคาดนำไปใช้ในการปฏิบัติวิชาชีพครู ที่จำเป็นต้องมีสมรรถนะและทักษะทางการบูรณา การทางเทคโนโลยีการศึกษา ตามมาตรฐานความรู้และประสบการณ์วิชาชีพของผู้ประกอบวิชาชีพ ครูของข้อบังคับคุรุสภา ว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณของวิชาชีพ โดยระบุว่า ผู้ประกอบ วิชาชีพครูต้องมีมาตรฐานความรู้และประสบการณ์วิชาชีพทางด้านเทคโนโลยีการศึกษา คือ ภาษา และเทคโนโลยีสำหรับครูและนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา สิ่งหนึ่งที่สะท้อน ปัญหาดังกล่าว คือผลจากการวิจัยเกี่ยวกับการประยุกต์เทคโนโลยีเชิงบูรณาการของนักศึกษา ฝึกสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ของ คณิตา นิजरลกุล และคณะ (2550) พบว่า นักศึกษามีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการบูรณาการเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์อยู่ในระดับน้อย นักศึกษาได้รับการเตรียมประสบการณ์ การบูรณาการเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ระหว่างการเรียน รายวิชาในหลักสูตรอยู่ในระดับปานกลาง การบูรณาการเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ในระหว่างการ ฝึกสอนอยู่ในระดับน้อย และจากผลการวิจัยของ บุญยง บุญยะไวโรจน์ (2525) กล่าวว่า การ ผลิตและการใช้สื่อการสอนนั้น ทั้งครูประจำการตามสถานศึกษาและนักศึกษาฝึกสอน มักจะ ประสบปัญหาในด้านต่าง ๆ เช่น ขาดพื้นฐานความรู้ ขาดทักษะการผลิตและการใช้สื่อการสอน ประเภทต่าง ๆ และต้องการความช่วยเหลือในการปรับปรุงเกี่ยวกับการผลิตและการใช้สื่อการ สอนให้มีประสิทธิภาพ และจากผลการวิจัยดังกล่าว มีความสอดคล้องกับผลการนิเทศนักศึกษา ฝึกสอนของคณะศึกษาศาสตร์ ซึ่งรับผิดชอบโดยฝ่ายฝึกประสบการณ์วิชาชีพ คณะศึกษาศาสตร์ (2552) พบว่า ปัญหาหนึ่งของนักศึกษาฝึกสอนคือ ขาดการบูรณาการเทคโนโลยีการศึกษาในการ ผลิตสื่อเพื่อการจัดการเรียนการสอนในห้องเรียนให้มีประสิทธิภาพ อาจารย์พี่เลี้ยงและอาจารย์ นิเทศมีความต้องการให้นักศึกษาที่ออกปฏิบัติการสอนใช้สื่อในการจัดการเรียนการสอน แต่จาก ปัญหาความไม่เพียงพอของรายวิชาในหลักสูตรที่ส่งเสริมให้นักศึกษามีสมรรถนะทางด้าน เทคโนโลยีการศึกษาดังที่ได้กล่าวในข้างต้น ทำให้นักศึกษาไม่สามารถบูรณาการทักษะความรู้สู่การ ผลิตสื่อได้อย่างสมบูรณ์ ดังนั้น การแก้ปัญหาเพื่อให้นักศึกษาเตรียมออกปฏิบัติการสอน สามารถ

นำความรู้และบูรณาการเทคโนโลยีการศึกษาในการผลิตสื่อเพื่อการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากกว่าเดิมนั้น คือ การเพิ่มช่องทางการเรียนรู้และฝึกฝนเพื่อเพิ่มสมรรถนะการผลิตสื่อในการจัดการเรียนการสอนของนักศึกษาเตรียมออกปฏิบัติการสอน โดยเฉพาะอย่างยิ่งสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งเป็นสื่อการเรียนการสอนที่ได้รับความสนใจและแพร่หลายมากที่สุดในปัจจุบัน โดยการนำความสามารถของเทคโนโลยีการสื่อสารในรูปแบบของเครือข่ายอินเทอร์เน็ต เข้ามาเป็นช่องทางสำหรับการส่งเสริมความสามารถในการผลิตสื่ออิเล็กทรอนิกส์ของนักศึกษาครู ในรูปแบบของการฝึกอบรมบนเว็บ (Web-based Training: WBT) ซึ่งเป็นการประยุกต์วิธีการสอนในแบบต่าง ๆ หลายรูปแบบ โดยใช้เว็บเป็นแหล่งเก็บเนื้อหาบทเรียนและจัดการเรียนรู้ โดยประกอบด้วยข้อความ ภาพ เสียง และภาพเคลื่อนไหวต่าง ๆ

การจัดการเรียนการสอนหรือการฝึกอบรมในลักษณะนี้ยังเป็นช่องทางหนึ่งของการจัดการศึกษาและการฝึกอบรมในบริบทของสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่มีสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่ อันเป็นอุปสรรคอย่างยิ่งต่อการจัดการเรียนการสอน ทั้งยังเป็นการตอบสนองการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคล ซึ่งมีความจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับนักศึกษาเตรียมออกปฏิบัติการสอนของคณะศึกษาศาสตร์ ที่ได้กระจายออกปฏิบัติการสอนในแต่ละสถานศึกษา ซึ่งมีเวลาน้อยในการมาขอคำปรึกษาจากอาจารย์ที่ปรึกษาหรืออาจารย์ผู้สอนทางด้านเทคโนโลยีการศึกษา ทั้งประสบการณ์จากการเรียนรู้ในรายวิชาเทคโนโลยีการศึกษา สำหรับนักศึกษาครู ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับระบบการเรียนการสอนร่วมสมัย ระบบสื่อการเรียนการสอน เทคโนโลยีทางการศึกษาและนวัตกรรมการศึกษา การจัดสภาพแวดล้อมใหม่เพื่อการเรียนรู้ การบูรณาการเทคโนโลยีในห้องเรียนระดับต่าง ๆ การพัฒนาและประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ มากกว่าการผลิตสื่อเพื่อการจัดการเรียนการสอนของนักศึกษาฝึกสอน

ดังนั้น การพัฒนาเว็บฝึกอบรมเพื่อเพิ่มสมรรถนะการผลิตสื่ออิเล็กทรอนิกส์ของนักศึกษาเตรียมออกปฏิบัติการสอน คณะศึกษาศาสตร์ จะเป็นเครื่องมือที่ช่วยเพิ่มสมรรถนะและแก้ปัญหาการผลิตสื่ออิเล็กทรอนิกส์ของนักศึกษาเตรียมออกปฏิบัติการสอน ที่จะต้องออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในสถานศึกษาจริงให้มีความรู้ สมรรถนะและสามารถบูรณาการเทคโนโลยีการศึกษาสู่ห้องเรียนจริง เพื่อเตรียมเยาวชนของชาติออกสู่สังคมยุคสารสนเทศซึ่งเป็นสังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาความต้องการการเพิ่มสมรรถนะการผลิตสื่ออิเล็กทรอนิกส์ของนักศึกษาเตรียมออกปฏิบัติการสอน คณะศึกษาศาสตร์
2. เพื่อสร้างเว็บฝึกอบรมที่เพิ่มสมรรถนะการผลิตสื่ออิเล็กทรอนิกส์ของนักศึกษาเตรียมออกปฏิบัติการสอน คณะศึกษาศาสตร์ ที่มีประสิทธิภาพ
3. เพื่อเปรียบเทียบสมรรถนะด้านความรู้ ทักษะและเจตคติของนักศึกษาหลังการฝึกอบรมบนเว็บเพื่อเพิ่มสมรรถนะการผลิตสื่ออิเล็กทรอนิกส์ของนักศึกษาเตรียมออกปฏิบัติการสอน คณะศึกษาศาสตร์กับเกณฑ์ที่กำหนด
4. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการฝึกอบรมบนเว็บเพื่อเพิ่มสมรรถนะการผลิตสื่ออิเล็กทรอนิกส์ของนักศึกษาเตรียมออกปฏิบัติการสอน คณะศึกษาศาสตร์

สมมติฐานการวิจัย

ผลของการฝึกอบรมบนเว็บเพื่อเพิ่มสมรรถนะการผลิตสื่ออิเล็กทรอนิกส์ของนักศึกษาเตรียมออกปฏิบัติการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ สูงกว่าเกณฑ์

ความสำคัญและประโยชน์ของการวิจัย

ผลการวิจัยในครั้งนี้มีความสำคัญและประโยชน์ ดังนี้

1. ได้แนวทางในการพัฒนาเว็บฝึกอบรมเพื่อเพิ่มสมรรถนะการผลิตสื่ออิเล็กทรอนิกส์ของนักศึกษาเตรียมออกปฏิบัติการสอน คณะศึกษาศาสตร์
2. ได้เว็บฝึกอบรมเพื่อเพิ่มสมรรถนะการผลิตสื่ออิเล็กทรอนิกส์ของนักศึกษาเตรียมออกปฏิบัติการสอน คณะศึกษาศาสตร์ ตามความต้องการของผู้เรียนและมีประสิทธิภาพ
3. เป็นแนวทางในการนำเทคโนโลยีการศึกษาและเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการพัฒนาและเพิ่มประสิทธิภาพในการผลิตสื่ออิเล็กทรอนิกส์เพื่อการจัดการเรียนการสอนของนักศึกษาครู

ขอบเขตของการวิจัย

เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ผู้วิจัยจึงได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยไว้ ดังนี้

ประชากร

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ ชั้นปีที่ 4 หลักสูตร 5 ปี มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ซึ่งไม่เคยได้รับการฝึกอบรมบนเว็บเพื่อเพิ่มสมรรถนะการผลิตสื่ออิเล็กทรอนิกส์ จาก 11 สาขาวิชาเอก ปีการศึกษา 2553 จำนวน 335 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 4 หลักสูตร 5 ปี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ซึ่งไม่เคยได้รับการฝึกอบรมบนเว็บเพื่อเพิ่มสมรรถนะการผลิตสื่ออิเล็กทรอนิกส์ แบ่งได้ดังนี้

1. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาหาความต้องการการเพิ่มสมรรถนะการผลิตสื่ออิเล็กทรอนิกส์ของนักศึกษาเตรียมออกปฏิบัติการสอน คณะศึกษาศาสตร์ จำนวน 183 คน โดยได้มาจากการคำนวณขนาดของประชากรจำนวน 335 คน ด้วยสูตรของ Yamane (1973 อ้างถึงใน ธีรวุฒิ เอกะกุล, 2543)
2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการหาประสิทธิภาพและศึกษาสมรรถนะของการฝึกอบรมบนเว็บเพื่อเพิ่มสมรรถนะการผลิตสื่ออิเล็กทรอนิกส์ของนักศึกษาเตรียมออกปฏิบัติการสอน และหาความพึงพอใจต่อการฝึกอบรมบนเว็บ ใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 80 คน โดยการสุ่มอย่างง่ายจากนักศึกษาในแต่ละสาขาวิชาเอก

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย

ตัวแปรอิสระ ได้แก่ การฝึกอบรมบนเว็บเพื่อเพิ่มสมรรถนะการผลิตสื่ออิเล็กทรอนิกส์ของนักศึกษาเตรียมออกปฏิบัติการสอน คณะศึกษาศาสตร์

ตัวแปรตาม ได้แก่ สมรรถนะของการผลิตสื่ออิเล็กทรอนิกส์และความพึงพอใจของนักศึกษาเตรียมออกปฏิบัติการสอน คณะศึกษาศาสตร์ ที่ผ่านการฝึกอบรมบนเว็บเพื่อเพิ่มสมรรถนะการผลิตสื่ออิเล็กทรอนิกส์

นิยามศัพท์เฉพาะ

ผู้วิจัยได้ให้คำจำกัดความนิยามศัพท์เฉพาะดังต่อไปนี้

การฝึกอบรม หมายถึง กระบวนการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ ทักษะและเจตคติที่ดี ต่อสิ่งที่ได้รับการฝึกปฏิบัติอันจะช่วยเพิ่มพูน ความรู้ ทักษะและเจตคติ ในอันที่จะช่วยให้การ ปฏิบัติงานในหน้าที่ที่รับผิดชอบมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

เว็บฝึกอบรม (Web-based Training: WBT) หมายถึง บทเรียนที่ถูกออกแบบและสร้างขึ้น สำหรับการฝึกอบรมผ่านระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตในการเพิ่มพูนความรู้ ทักษะและเจตคติ เพื่อเพิ่มสมรรถนะการผลิตสื่ออิเล็กทรอนิกส์ของนักศึกษาเตรียมออกปฏิบัติการสอน คณะศึกษาศาสตร์

การฝึกอบรมบนเว็บ หมายถึง กระบวนการเพิ่มพูนความรู้ ทักษะและเจตคติของ นักศึกษาเตรียมออกปฏิบัติการสอน ที่จะช่วยให้การปฏิบัติงานในหน้าที่ที่รับผิดชอบมี ประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยการเรียนรู้บนเว็บเพื่อเพิ่มสมรรถนะการผลิตสื่ออิเล็กทรอนิกส์ของ นักศึกษาเตรียมออกปฏิบัติการสอน ซึ่งเป็นการประยุกต์ใช้คุณสมบัติต่าง ๆ ของระบบ อินเทอร์เน็ตมาสนับสนุนการจัดฝึกอบรมและแก้ไขปัญหาที่เกิดจากการฝึกอบรมเพื่อให้เกิด ประสิทธิภาพสูงสุด ซึ่งมีการถ่ายโยงสู่ที่ใดที่หนึ่งโดยการใช้ WWW เป็นช่องทางในการเผยแพร่สิ่ง เหล่านั้น

สื่ออิเล็กทรอนิกส์ หมายถึง สื่อการเรียนการสอนที่ถูกออกแบบและพัฒนาขึ้นโดยใช้อุปกรณ์ อิเล็กทรอนิกส์เป็นฐาน

สมรรถนะการผลิตสื่ออิเล็กทรอนิกส์ หมายถึง ความรู้ ทักษะและเจตคติของนักศึกษาครู หลักสูตร 5 ปี ในการบูรณาการเทคโนโลยีการศึกษาเข้ากับความสามารถในการผลิตสื่อ อิเล็กทรอนิกส์โดยวัดจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 3 ด้านคือ ความรู้ ทักษะและเจตคติ หลังจากที่ได้ ผ่านฝึกอบรมบนเว็บ

ประสิทธิภาพของเว็บฝึกอบรม หมายถึง ความสามารถของเว็บฝึกอบรมเพื่อเพิ่ม สมรรถนะการผลิตสื่ออิเล็กทรอนิกส์ของนักศึกษาฝึกเตรียมออกปฏิบัติการสอน ในการสร้าง ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้นักศึกษาเตรียมออกปฏิบัติการสอนบรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้ โดย ผ่านการทดสอบหาประสิทธิภาพด้วยแนวทางของโปรแกรมบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน ซึ่งตั้ง เกณฑ์ไว้ไม่น้อยกว่า 80/80 โดยมีความหมายดังนี้

80 ตัวแรก หมายถึง คะแนนเฉลี่ยที่วัดได้จากการทำแบบฝึกหัดหรือแบบทดสอบระหว่าง เรียนของผู้เรียนทั้งหมด เมื่อคิดเป็นร้อยละแล้วได้ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80

80 ตัวที่สอง หมายถึง คะแนนเฉลี่ยที่วัดได้จากการทำแบบทดสอบหลังเรียน ของ ผู้เรียนทั้งหมด เมื่อคิดเป็นร้อยละแล้วได้ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80

ความพึงพอใจที่มีต่อการฝึกอบรมบนเว็บเพื่อเพิ่มสมรรถนะการผลิตสื่ออีเลิร์นนิ่ง
ของนักศึกษาเตรียมออกปฏิบัติการสอน คณะศึกษาศาสตร์ หมายถึง ความรู้สึกชอบ เห็นด้วย
และมีเจตคติที่ดีของนักศึกษาครู หลักสูตร 5 ปี คณะศึกษาศาสตร์ ที่มีต่อการฝึกอบรมบนเว็บ
เพื่อเพิ่มสมรรถนะการผลิตสื่ออีเลิร์นนิ่ง

นักศึกษาเตรียมออกปฏิบัติการสอน คณะศึกษาศาสตร์ หมายถึง ผู้เรียนที่กำลังเรียน
ชั้นปีที่ 4 และกำลังจะออกปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา

Prince of Songkla University
Pattani Campus